

De waarde van de mens

Indien niet anders vermeld komen de Schriftaanhalingen uit de Statenvertaling (1977 of HSV), en voor het Grieks de Textus Receptus (Stephanus) 1550¹.

Samengesteld door M.V. 2002. Laatste update 17-3-2023 (uitbr.)

Woont er in de mens 'niets goeds'?

Zondag 3 van de Heidelberger Catechismus:

Vraag 8: Zijn wij dan zo verdorven dat wij geheel en al onbekwaam zijn tot iets goeds en geneigd tot alle kwaad?

Antwoord: Ja, tenzij wij door de Geest van God wedergeboren worden.

H. L. Heijkoop:

'Toen de Heer Jezus naar het kruis ging zag Hij mij, en Hij wist wie ik zijn zou: een mens in wie niets goeds was, van wie de gedachten van het gedichtsel van zijn hart te allen dage alleen boos zouden zijn'²

Ook Arno C. Gaebelein heeft eens geschreven:

'Omdat de natuur van de mens door en door slecht is, zelfs zonder een veronderstelde 'Goddelijke vonk' of een spoor van iets goeds, daarom kunnen de vruchten die het voortbrengt alleen maar slecht zijn'³

En zelfs William Kelly:

'Christus, die ontkende dat er in iemand *iets goeds* was ... Ook zij [de discipelen] wisten niet, dat er *niets goeds* in de mens is ...'⁴

Zulke uitspraken kunnen zeer veel schade aanrichten - zowel voor christenen als hun niet-gelovige medemensen.

Volgende Schriftplaatsen worden misbruikt om botweg te zeggen dat er in de mens 'niets goeds' woont:

Psalm 14:3 Zij allen zijn afgedwaald, tezamen zijn zij verdorven; er is niemand die goed doet, zelfs niet één.

Psalm 53:4 Ieder van hen heeft zich afgekeerd, tezamen zijn zij verdorven, er is niemand die goed doet, zelfs niet één.

Romeinen 3:10, 12 zoals geschreven staat: Er is niemand rechtvaardig, ook niet één, ... Allen zijn zij afgedwaald, samen zijn zij nutteloos geworden. Er is niemand die goeddoet, er is er zelfs niet één.

Doet er niemand iets goeds? Dat wordt hier niet bedoeld. Bedoeld wordt dat er niemand is die voortdurend goed doet. Ieder mens is besmet door de zonde en beantwoordt niet aan het doel dat God had gesteld. Doordat mensen zoveel tekort schieten wordt er gezegd dat 'niemand goed doet'. Niet één mens doet voortdurend goed en alle mensen schieten te kort, en daarom is niemand rechtvaardig. Iets anders moeten wij hier niet uit verstaan.

Daarom wordt in Romeinen 3 verder gezegd dat door die zondesmet ieder mens strafschuldig is, op grond van Gods wet:

¹ De Textus Receptus (TR), volgens de uitgave van de Parijse drukker Robert Etienne (Stephanus) in 1550, heeft als basis gediend voor de Reformatiebijbels, zoals de King James Version 1611 en de Nederlandse Statenvertaling 1637.

² H. L. Heijkoop in *Genesis 22*, <http://cc28383-a.emmen1.dr.nl.home.com/barchief/>.

³ Dr. Arno C. Gaebelein in *Wij hebben Zijn heerlijkheid aanschouwd*, blz. 61, uitgeverij Medema 1980.

⁴ William Kelly in *Gekomen om te dienen* - Over het evangelie naar Markus, blz. 170-171, uitgeverij Medema 1978.

Romeinen 3:19 ... opdat elke mond gestopt wordt en de hele wereld doemwaardig⁵ wordt voor God.

Dit betekent echter niet dat er 'niets goeds' meer in de mens zou aanwezig zijn. Dat is een zeer schadelijk extremisme.

Ook Romeinen 7 wordt misbruikt om aan te tonen dat er in de mens 'geen goed' woont:

Romeinen 7:18 Want ik weet dat in mij, dat is in mijn vlees, niets goeds woont.

Kunnen wij nu op grond hiervan zeggen dat er 'niets goeds' in de mens woont? Absoluut niet - dat is niet wat er staat. Paulus zegt dat er in zijn VLEES niets goeds woont, en dat is niet de héle mens. Er is nog een hogere natuur, de GEEST, die, als de mens wedergeboren is, *duidelijk niét wil wat het vlees wil*:

Romeinen 7:18-21 Want ik weet dat in mij, dat is in mijn vlees, niets goeds woont. Immers, het willen is [er] bij mij [wel], maar het goede teweegbrengen, dat vind ik niet. 19 Want het goede dat ik wil, doe ik niet, maar het kwade, dat ik niet wil, dat doe ik. 20 Als ik nu dat doe wat ik niet wil, breng ik dat niet meer teweeg, maar de zonde die in mij woont. 21 Ik ontdek dus deze wet [in mij]: als ik het goede wil doen, is het kwade dicht bij mij.

De beide naturen bestaan en willen zich manifesteren om genoegdoening te krijgen. Wij willen het goede doen maar het kwade is voorhanden. Daarom zuchten wij (2 Korinthiërs 5:2) en zien uit naar de verlossing van ons lichaam. Maar hieruit volgt dat er wel degelijk iets goeds woont in de wedergeboren mens: hij WIL het goede - dit is: zijn hogere natuur, zijn GEEST wil het goede doen.

Maar dan woont toch in de niet-wedergeboren mens 'geen goed'? Ook dit klopt niet. Ook de niet-wedergeboren mens heeft een weliswaar gevallen maar toch aanwezige geest, waarin het geweten schuilt. Dit geweten stuurt hem of klaagt hem aan:

Romeinen 2:14-16 Want wanneer heidenen, die de wet niet hebben, van nature doen wat de wet [zegt], zijn zij, hoewel zij de wet niet hebben, zichzelf tot wet. 15 Zij tonen dat het werk van de wet geschreven is in hun hart. Daar getuigt ook hun geweten van, en hun gedachten onderling beschuldigen of ook verontschuldigen elkaar. 16 [Zo zal het gaan] op de dag wanneer God de verborgen dingen van de mensen zal oordelen door Jezus Christus, overeenkomstig mijn Evangelie.

Vanwege het geweten is het bij hem in principe ook zo dat hij het 'goede' (overeenkomstig zijn geweten) wenst te doen terwijl hij beseft dat hij daar niet in slaagt. Ook voor de natuurlijke mens gelden de woorden van de Heer: 'de geest is wel gewillig, maar het vlees is zwak' (Mattheüs 26:41). Deze woorden sprak Hij trouwens nog in het oude verbond, vóór de inwonende Heilige Geest gekomen was.

En leren we ook uit de parabel van 'de barmhartige Samaritaan' niet dat zelfs de minst geachte mens (Samaritaan) een gedrag kan vertonen van voorbeeldige naastenliefde, en dat hij daarmee het tweede deel van het grootste gebod nakomt!:

Lukas 10:25-37 En zie, een wetgeleerde stond op om Hem te verzoeken, en zei: Meester, wat moet ik doen om het eeuwige leven te beërven? 26 En Hij zei tegen hem: Wat staat er in de Wet geschreven? Wat leest u [daar]? 27 Hij antwoordde en zei: U zult de Heere, uw God, liefhebben met heel uw hart, met heel uw ziel, met heel uw kracht en met heel uw verstand, en uw naaste als uzelf. 28 Hij zei tegen hem: U hebt juist geantwoord. Doe dat en u zult leven. 29 Maar hij wilde zichzelf rechtvaardigen en zei tegen Jezus: Wie is mijn naaste? 30 Jezus antwoordde en zei: Een man ging van Jeruzalem naar Jericho en viel in [de handen van] rovers, die hem de kleren uitrokken, hem daarbij slagen toedienden en hem bij hun vertrek halfdood lieten liggen. 31 Toevallig kwam er een priester langs diezelfde weg, en toen hij hem zag, ging hij aan de overkant voorbij. 32 Evenzo ging ook een Leviet, toen hij op die plek kwam en [hem] zag, aan de overkant voorbij. 33 Maar een Samaritaan die op reis was, kwam in zijn buurt, en toen hij hem zag, was hij met innerlijke ontferming bewogen. 34 En hij ging naar hem toe, verbond zijn

⁵ Gr. *upodikos*: strafbaar, schuldig, in staat van beschuldiging, tot boete verplicht, aansprakelijk (Prisma G/N).

wonden en goot er olie en wijn op. Hij tilde hem op zijn eigen rijdier, bracht hem naar een herberg en verzorgde hem. 35 En toen hij de volgende dag wegging, haalde hij twee penningen tevoorschijn, en hij gaf ze aan de waard en zei tegen hem: Zorg voor hem, en wat u verder aan kosten maakt, zal ik u geven als ik terugkom. 36 Wie van deze drie denkt u dat de naaste geweest is van hem die in [handen van] de rovers gevallen was? 37 En hij zei: Degene die hem barmhartigheid bewezen heeft. Jezus zei tegen hem: Ga heen en doet u evenzo.

Deze Samaritaan (een beeld van de ongelovige) bewees *met de daad* dat de Wet van God in zijn hart geschreven stond, zoals in Romeinen 2:15 over 'de heidenen' geschreven staat. Zo zijn er ook in onze eigen samenleving nog vele voorbeeldige 'Samaritanen', die zelfs voor christelijke ambtsdragers (vgl. 'priester' en 'Leviet') tot voorbeeld kunnen zijn als het op naastenliefde aankomt - naastenliefde voor 'een man' die in nood verkeert. Deze 'man' die in handen van rovers viel was waarschijnlijk een gelovige Jood die terugkeerde van zijn aanbidding in Jeruzalem, maar hij werd door de ambtsdragers van zijn eigen volk niet als naaste behandeld, maar wèl door een geminachte Samaritaan!⁶

Daarmee is er niet gezegd dat zulke voorbeeldige mensen met God verzoend zijn, of dat naastenliefde alléén de mensen zal redden. Wij moeten niet van mening zijn dat geloof er niet toe doet zolang we elkaar maar liefhebben, zoals vele katholieken, maar ook vele anderen thans geloven. De boodschap moet altijd zijn: 'Zie het Lam van God, dat de zonde van de wereld wegneemt' (Johannes 1:29), en 'want als u niet gelooft dat Ik [het] ben, zult u in uw zonden sterven' (Johannes 8:24). Maar wij worden als christenen dikwijls genoeg door ongelovigen beschaamd als het om naastenliefde gaat en dat hoort niet zo te zijn.

Zouden velen van ons niet een fout mensbeeld hebben? Van welke waarde zijn die verslagen 'mens' en die geminachte 'Samaritaan' uit de parabel? We komen hierop terug.

De Goddelijke én menselijke kant in het reddingsproces

A. WAT GOD DOET

Niemand komt tot de Vader tenzij door Goddelijke interventie:

Johannes 6:39 En dit is de wil van de Vader, Die Mij gezonden heeft, dat Ik van alles wat Hij Mij gegeven heeft, niets verloren laat gaan, maar het doe opstaan op de laatste dag.

Johannes 6:44 Niemand kan tot Mij komen, tenzij de Vader, Die Mij gezonden heeft, hem trekt.

Johannes 12:32 En Ik, als Ik van de aarde verhoogd ben, zal allen naar Mij toe trekken.

Johannes 15:16 Niet u hebt Mij uitverkoren, maar Ik heb u uitverkoren.

⁶ Hoe groot die minachting was voor Samaritanen, lezen we o.a. in het Johannesevangelie waar de Joden de Heer Jezus uitscholden voor 'Samaritaan': 'Zeggen wij niet terecht dat Gij een Samaritaan bent en een demon hebt?' (Joh. 8:48).

Handelingen 16:14 En een zekere vrouw, van wie de naam Lydia was, een purperverkoopster uit de stad Thyatira, die God diende, luisterde naar [ons]. En de Heere opende haar hart, zodat zij acht gaf op wat door Paulus gesproken werd.

God heeft altijd gezocht naar zulke harten (vgl. Johannes 4:23: de Vader 'zoekt') en Hij trof bepaalde (demografische, geografische, enz.) schikkingen opdat mensen Hem zouden zoeken en vinden:

Handelingen 17:26-27 En Hij maakte uit één bloed heel het menselijke geslacht om op heel de aardbodem te wonen; en Hij heeft de hun van tevoren toegemeten tijden bepaald, en de grenzen van hun woongebied, 27 opdat zij de Heere zouden zoeken, of zij Hem misschien al tastend zouden mogen vinden, hoewel Hij niet ver is van ieder van ons.

Als God dit alles niet zou doen, dan werd geen mens gered. Daarom is het al genade. Maar daarmee is niet alles gezegd. De genade sluit de menselijke verantwoordelijkheid niet uit!

B. WAT DE MENS MOET DOEN

De menselijke zijde bij de redding is er ook, en dit moet niet genegeerd of onderschat worden. God gaat nooit aan de menselijke wil voorbij! Hij heeft respect voor de mens en dwingt hem niet. Alleen de satan en zijn werkers van de duisternis doen zoiets. God spoort aan en helpt de mens om zijn eigen verantwoordelijke beslissing te nemen. Niettegenstaande de mens door God geholpen moet worden, gezien zijn gevallen toestand, moet de mens op een bepaald punt zélf zijn houding bepalen. De ultieme keuze ligt bij de mens en vormt mee de basis voor het oordeel, zoals de Heer tot Nicodemus zei:

Johannes 3:19-21 En dit is het oordeel, dat het licht in de wereld gekomen is, en de mensen hebben de duisternis liefgehad, meer dan het licht, want hun werken waren slecht. 20 Want ieder die kwaad doet, haat het licht en komt niet tot het licht, opdat zijn werken niet ontmaskerd worden. 21 Maar wie de waarheid doet, komt tot het licht, opdat [van] zijn werken openbaar wordt dat zij in God gedaan zijn.

Johannes 5:40 En [toch] wilt u niet tot Mij komen opdat u leven hebt.

De Heer kwam tot de mensen, en de mensen moesten hun houding tegenover Hem bepalen: vóór of tégen. Er was - en er is nog steeds - geen ontkomen aan. De meesten blijken echter voor de duisternis te kiezen, maar vele anderen kiezen voor het Licht.

Hoe zou nu de mens een goede keuze kunnen maken, als er helemaal niets goeds meer in hem zou overblijven? Als de mens *geheel en al* onmachtig zou zijn, in zijn hart en zijn wil, om het goede te kiezen, waarom zou God hem dan nog langer aansporen om toch een wilsbeslissing te nemen? Wie komt er tot het licht, lazen we? – 'wie de waarheid doet'! De mens moet met zijn hart een keuze maken t.a.v. 'licht' en 'duisternis'. Zij die de duisternis liefhebben keren zich naar de duisternis en gaan verloren, maar zij die het licht liefhebben keren zich met hun hart naar het Licht en worden gered.

Paulus zei immers:

Romeinen 10:10 Want met het hart gelooft men tot gerechtigheid en met de mond belijdt men tot zaligheid.

Reeds Jesaja riep op om God met hart en ziel te zoeken:

1 Kronieken 22:19 Nu [dan], richt uw hart en uw ziel erop om de HEERE, uw God.

Men komt met het 'hart' tot geloof - dat is de zetel van de beweegredenen en de wil. Iemand die met zijn hart gelooft, komt tot het licht. De mens heeft in zijn natuurlijke staat iets belangrijks te beslissen, en hoe zou hij dat kunnen als hij absoluut verdorven zou zijn! God komt hem inderdaad tegemoet maar Hij doet de keuze beslist niet in de plaats van de mens! Zoals in Openbaring 3:20

staat: de Heer klopt op de deur, maar *wij* moeten open doen⁷ - dat is onze kant in het reddingsproces, en dat moet niet genegeerd of onderschat worden.

De mens bezit een eigen individualiteit en verantwoordelijkheid

De mens is niet zomaar een dier - hij kan en moet in zijn hart morele keuzes maken. Zo is dat ook het geval bij de bekering. De Heer helpt hem hier wel, maar op een bepaald punt is het aan de mens om in zijn hart een houding te bepalen. God doet de barrières weg die een belemmering vormen voor de bekering én Hij verlicht de geest en overtuigt van zonde (Johannes 16:8), maar daarna is het aan de mens om zijn eigen verantwoordelijkheid te nemen. De Heer neemt demografische, geografische en een heleboel andere maatregelen opdat de mensen Hem zouden zoeken, maar daarna is het aan de mens zèlf. In Zijn voorkennis doorploegt de Heer vele levens, opdat zij naar Hem zouden tasten, maar daarna moet elk individu zijn houding bepalen. Wij worden behandeld als zelfstandige verantwoordelijke wezens. Wij zijn, zoals reeds gezegd, geen dieren. Wij zijn geen robots die telkens weer geprogrammeerd worden. Wij moeten zèlf ons hart laten spreken.⁸

Het 'hart' is onderdeel van de ziel, de zetel van de wil. Het staat voor wie wij zijn, onze 'ik'. De uiteindelijke beslissing ligt bij de mens zelf. Moest zijn wil absoluut verdorven zijn, dan kon hij die keuze geenszins maken. Hij zou dan bovendien volkomen waardeloos zijn. Waarom zou God Zich bezig houden met iets wat in absolute zin totaal waardeloos is geworden? Maar de mens is niet waardeloos. Er is een grond voor waaróm God naar hem omziet en hem liefheeft.

De mens is een beelddrager Gods

Ook ná de zondeval wordt in de Schrift nog steeds van hem gezegd dat hij een beelddrager Gods is:

1. Genesis, ná de zondeval:

Genesis 9:6: “Vergiet iemand het bloed van de mens, door de mens zal diens bloed vergoten worden; want naar het beeld van God heeft Hij de mens gemaakt”.

Hier, lang na de zondeval, en zelfs na de zondvloed, wordt de mens nog steeds gezien als beelddrager Gods. Het argument van beelddragerschap wordt hier ingeroepen. Gods wet tegen bloedvergieten wordt bekrachtigd door de vermelding dat de mens naar Gods beeld gemaakt is en daarom van grote intrinsieke waarde is. Zie het voegwoord “want”! Het argument wijst hier niet louter op het beelddragerschap van vóór de zondeval maar wel het beelddragerschap lang erna.

Vgl. Genesis 9:6 met Genesis 1:26-27 en 5:1:

Genesis 1:26-27: “En God zeide: Laet Ons mensen maken, naar Ons beeld, naar Onze gelijkenis; en dat zij heerschappij hebben over de vissen der zee, en over het gevogelte des hemels, en over het vee, en over de gehele aarde, en over al het kruipend gedierte, dat op de aarde kruipt. En God schiep de mens naar Zijn beeld; naar het beeld van God schiep Hij hem; man en vrouw schiep Hij ze”.

Genesis 5:1: “Dit is het boek van Adams geslacht. Ten dage als God de mens schiep, maakte Hij hem naar de gelijkenis Gods”.

2. Psalmen:

Psalm 8:1, 4-9: “Een psalm van David ... 4 Als ik Uw hemel zie, het werk van Uw vingers, de maan en de sterren, die U hun plaats gegeven hebt, 5 wat is [dan] de sterveling, dat U aan hem denkt, en het menskind, dat U naar hem omziet? 6 Toch hebt U hem weinig minder gemaakt dan de engelen en hem met eer en glorie gekroond. 7 U doet hem heersen over de werken van Uw handen, U hebt alles onder zijn voeten gelegd: 8 schapen en runderen, die allemaal, en ook

⁷ Openbaring 3:20 slaat eigenlijk niet op de bekering, zoals sommigen denken, maar het principe blijft altijd geldig: er is het gedeelte van God maar daarna ook de verantwoordelijkheid van de mens.

⁸ Dit doet geen afbreuk aan de bijbelse predestinatie- en uitverkiezingsleer. God kiest naar eigen believen zijn uitverkooren en bestemt hen van vóór de grondlegging der wereld, maar toch gaat dit alles niet langs de menselijke verantwoordelijkheid om, en dat is evenzeer bijbels. Tot degenen die verloren gaan zal de Heer ooit zeggen: ‘Gij hebt niet *gewild*’ (Mattheüs 23:37; Johannes 5:40).

de dieren van het veld, 9 de vogels in de lucht en de vissen in de zee, al wat over de paden van de zeeën gaat”.

Dit wordt door David gezegd, over de mens in zijn tijd, en uiteraard de mens in onze tijd.

Sommigen brengen deze woorden *uitsluitend* op de Heer Jezus van toepassing⁹, maar daar is geen enkele grond voor! Het is inderdaad zo dat deze woorden in 1 Korinthiërs 15:27, Efeziërs 1:22 en Hebreëën 2:6-8 op Christus toegepast worden, omdat Christus de zondeloze mens is naar Gods gedachte, bij wie deze uitspraak ten volle in vervulling gaat¹⁰, maar lees Psalm 8 eens goed in zijn geheel. Hier gaat het in eerste instantie over ‘de mens’ als zodanig, die gesteld wordt over ... schapen, ossen, de dieren des velds, het gevolgelte, de vissen ... is dat niet wat de mens werd toegezegd in Genesis 1:26, 28?! In Psalm 8 wordt trouwens niet gezegd dat de mens over de volkeren zou heersen, iets wat louter bestemd is voor Christus.

3. Jakobus:

Jakobus 3:9: “Door haar [= de tong] loven wij God en de Vader, en door haar vervloeken wij de mensen, die naar de gelijkenis van God gemaakt zijn”.

Dit slaat op het heden. De mens wordt nog steeds gezien als beelddrager Gods.

4. Paulus:

1 Korinthiërs 11:7 Een man moet het hoofd namelijk niet bedekken, omdat hij het beeld en de heerlijkheid van God is. De vrouw is echter de heerlijkheid van de man.

Dit wordt uiteraard gezegd over de man en de vrouw in het heden.

Als er enerzijds gezegd wordt: ‘niemand doet goed’, betekent dat niet dat alle mensen absoluut slecht zijn - en anderzijds, als er gezegd wordt: ‘alle mensen zijn beelddragers van God’, betekent dat niet dat alle mensen absoluut goed zijn.

De mens is naar Gods beeld gemaakt en daarom waardevol

De mens is geen evolutionair toevalsproduct maar een beelddrager Gods, en dat bepaalt zijn intrinsieke waarde.

Ook ná de zondeval wordt in de Schrift nog steeds van de mens gezegd dat hij een beelddrager van God is:

1. Genesis 9:6; vergelijk met Genesis 1:26-27 en 5:1
2. Psalmen 8:4-9
3. Jakobus 3:9
4. Paulus in 1 Korinthiërs 11:7

De basis voor respect en liefde

Van welke waarde zijn die onooglijke ‘mens’ en de geminachte ‘Samaritaan’ uit de parabel?

Zelfs in zijn zondige, gevallen toestand blijft de mens een beelddrager Gods - anders zouden ook Jakobus en Paulus het niet zo duidelijk bevestigd hebben. Het is niet omdat er op een appel vlekken zitten, en zijn vorm niet perfect is, dat het geen appel meer *is* (die nog lekker kan smaken ook)! Een mens blijft een mens - hij is niet vervallen tot een diersoort, en hij is zeker niet tot een louter biologisch systeem gedegenereerd.

⁹ Zie bv. H. Rossier in *Gemeenschap en Gemeenschapspsalmen*, Uit het Woord der Waarheid - Winschoten.

¹⁰ *Bijbel met kanttekeningen*, deel 4, blz. 115, noot 18, Bosch & Keuning n.v., Baarn.

En daarom verdient de mens respect - respect van zijn medemens. Ook God respecteert de mens, heeft hem lief en doet al het mogelijke om hem te redden.

Als er absoluut NIETS GOEDS in de mens zou wonen, dan is er geen enkele grond voor God om ons lief te hebben. God heeft ons lief omdat wij Zijn beeld dragers zijn!

Als er absoluut NIETS GOEDS in de mens zou wonen, dan is er geen grond voor ons om andere mensen naar behoren lief te hebben. Wij hebben hen lief omdat alle mensen beeld dragers van God zijn - wedergeboren of niet-wedergeboren!

Als er absoluut NIETS GOEDS in de mens zou wonen, dan is er zelfs geen grond voor ons om onszelf lief te hebben!

Francis A. Schaeffer

In zijn werkje 'Het kenmerk van de christen'¹¹ schrijft Francis Schaeffer zo:

“De opdracht houdt in, onze medechristenen lief te hebben, onze broeders. Maar dat is niet het enige: we moeten het evenwicht bewaren en de andere kant van het onderwijs van Jezus niet vergeten: al onze medemensen lief te hebben; inderdaad, alle mensen, als onze naasten.

Alle mensen dragen het beeld van God. Zij hebben waarde, niet als verlore zondaars, maar alleen al hierom dat zij naar Gods beeld geschapen zijn. De moderne mens verwerpt dit openbaringsgegeven; hij heeft geen sleutel tot het geheim wie hij is en daarom kan hij geen werkelijk blijvende waarde vinden, noch voor zichzelf, noch voor andere mensen. Daarom acht hij de waarde van andere mensen gering en doet hij al het verschrikkelijke waarvan wij getuige zijn. We leven in een zieke beschaving, waarin mensen de mensen behandelen als onmens, als machines. Christenen behoren echter de waarde van de mens te kennen en er naar te handelen.

Alle mensen zijn onze naasten en we moeten hen liefhebben als onszelf. Wij moeten hen liefhebben op grond van hun geschapen zijn, ook indien zij niet verlost zijn, want alle mensen hebben waarde als beeld dragers van God. Daarom moeten wij hen, zelfs als het offers kost, liefhebben.

Dit is natuurlijk ook geheel en al de bedoeling van Jezus' gelijkenis van de barmhartige Samaritaan: omdat een mens een mens is, moeten we hem liefhebben tot elke prijs ...”

De Heer vindt dat wij waarde hebben

Sommige christenen hebben een extreem laag zelfbeeld, en dan ook een extreem laag beeld van anderen, omdat hun werd geleerd dat er 'niets goeds' in de mens woont. Dit is beslist het werk van de verwoester, de satan.

Nu is het wel zo dat wij erg gevallen zijn, en ver af staan van de volmaaktheid - wij zien immers in onze leden een wet die strijd voert tegen de wet van het gemoed (Romeinen 7:23) - maar waarde-loos zijn we geenszins. De Heer heeft ons liefgehad - en dat wijst erop dat wij van waarde zijn voor Hem. Dat zullen we hierna proberen aan te tonen.

Uit: Zie, uw Koning komt, A. C. Gaebelien, p. 217-220, sterk ingekort en bewerkt

In de eerste twee gelijkenissen van Mattheüs 13 wordt van de zaaier gesproken, de man die het goede zaad zaaide. Deze Man is de Heer Zelf. In de gelijkenissen van de schat en de parel (Mattheüs 13:44-46) wordt met de man ook de Heer Zelf bedoeld. Het gaat hier om de Zaligmaker, die de zondaar zoekt. Hij koopt de akker met de schat erin, en geeft alles prijs om de parel van grote waarde te bezitten. Hij, die rijk was, werd arm om onzentwil, opdat wij door Zijn armoede rijk zouden worden (2 Korinthiërs 8:9).

¹¹ Dr. Francis A. Schaeffer, *Het kenmerk van de christen*, onder het kopje *Mensen en broeders*, blz. 8-9, Buijten & Schipperheijn, 1976.

De schat in de akker – Mattheüs 13:44

Het Koninkrijk der hemelen is ook gelijk aan een schat, in de akker verborgen, die iemand vond en verborg; en van blijdschap daarover gaat hij heen en verkoopt alles wat hij heeft, en koopt die akker.

De Heer spreekt hier ongetwijfeld van een tweevoudige verborgenheid van het Koninkrijk der hemelen. Als Hij de schat noemt, verborgen in de akker, bedoelt Hij Zijn aardse volk *Israël*. Anderzijds, de éne parel van grote waarde, schoon en volledig, gehaald uit de zee, wijst op de *Gemeente*, het éne lichaam.

Israël is de schat in de akker: “dan zult u uit alle volken Mijn persoonlijk eigendom [*peculiar treasure*¹², KJV] zijn, want heel de aarde is van Mij” (Exodus 19:5). “Want de HEERE heeft Zich Jakob verkoren, Israël als Zijn persoonlijk eigendom [*peculiar treasure*, KJV]” (Psalm 135:4).

Toen Hij van de hemel kwam, vond Hij Zijn volk op de akker, kocht de gehele wereld en daarmee het volk dat Zijn aardse schat is. Dat Jezus sterven zou “voor het volk”, wordt in Johannes 11:51 meegedeeld.

Israël is de bijzondere schat des Heren. Gedurende deze tijd, de bedeling van Zijn afwezigheid, is Israël in de akker nog verborgen. Dat stemt overeen met Romeinen 11:25.

De éne parel van grote waarde – Mattheüs 13:45-46

Ook is het Koninkrijk der hemelen gelijk aan een koopman die mooie parels zoekt. 46 Toen hij één parel van grote waarde gevonden had, ging hij heen en verkochte alles wat hij had, en hij kocht hem.

Deze éne parel is de *Gemeente*. ‘Mannen, heb uw eigen vrouw lief, zoals ook Christus de gemeente liefgehad heeft en Zich voor haar heeft overgegeven’ (Efeziërs 5:25). In de gelijkenis verklaart de Heer deze waarheid. De Gemeente behoort Hem toe en ze zal met Hem in de hemelen zijn. **Van hoe grote waarde moet deze éne parel voor Hem geweest zijn dat Hij alles voor haar over had!**

Als Hij komt om bezit van Israël, de schat en de wereld te nemen, zal de Gemeente bij Hem zijn. Laten wij ons verheugen in die liefde, die prijs gaf al wat zij bezat, om ons te verlossen uit ons verderf en verlorenheid en ons maakte tot voorwerpen van Zijn onbegrensde genade.

Israël en de Gemeente werden in hun natuurlijke staat gekocht. God zag in hen iets bijzonders en had er lijden en sterven voor over. De schat moet nog in de aarde blijven zitten tot aan Israëls herstel, en de Gemeente is nog niet verheerlijkt, maar toch werden ze vooraf van grote waarde geacht en gekocht. Hoe valt dat te rijmen met de zienswijze dat de mens compleet waardeloos zou zijn?!

Evenwichtig denken

Wij mogen echter niet vervallen tot de thans populaire ‘shopping mall theology’ waarbij men zegt: ‘Ik ben de prijs waard die God voor mij heeft betaald, ik ben heel belangrijk’.

Neem bv. John MacArthur:

“Een waar besef van eigenwaarde komt voort uit het begrijpen van onze positie in Christus. Wij werden in Christus uitverkoren vóór de grondlegging van de wereld. Dit wetend geeft ons een besef van onze gewichtigheid en waarde voor God. **Wij zijn zo belangrijk voor God dat Hij Zijn Zoon overgaf om voor ons te sterven.** ... Dank God dat Hij u waardevol genoeg vindt om u zulke rijkdommen te schenken. ... Als u worstelt met een gebrek aan eigenwaarde, onthoud dan dat u belangrijk genoeg was voor God om u Jezus als een erfenis te schenken”. (*The Believer’s Life in Christ*, MacArthur Bible Study Guide, <http://www.rapidnet.com/~jbeard/bdm/exposes/macarthur/general.htm>).

Maar de Heer Jezus stierf in essentie niet voor ‘bijzondere iemands’ maar voor verloren zondaars, voor gevallen mensen die de eeuwige verdoemenis verdienen. Het waren tenslotte onze *zonden* die de Heer naar het kruis deden gaan!

¹² In de King James Version staat hier *peculiar treasure*: bijzondere schat.

Normaal gezien wordt de waarde van goederen bepaald door de prijs die je er in de winkel voor moet betalen, maar dat gaat in het geval van onze loskoping niet op: **de Heer betaalde niet voor onze waarde, maar voor onze schuld**. De kostprijs, Zijn kruisdood, was dan ook navenant. In de hemel zullen wij onze kronen neerwerpen (Openbaring 4:10) en bekennen dat wij onze verheerlijkte positie **absoluut niet verdiend** hebben.

Er is echter een *fundamentele reden* waarom de Heer ons van onze schuld loskocht en ons verheerlijkte: Hij had ons **lief**. Liefde is de reden. En waarom had Hij ons lief? Omdat wij Zijn **beelddragers** zijn. De Heer stierf niet voor dieren, bomen of planten, maar voor de mensen die Hij naar Zijn beeld had geschapen.

Enerzijds is de mens in zijn zondige toestand niets anders waard dan zijn verdoemenis. Anderzijds is de mens een beelddrager Gods en is hij het oogmerk van Gods liefde. Deze twee stellingen lijken elkaar nu tegen te spreken. De tegenspraak valt echter geheel weg als de Heer Jezus ons loskoopt, wanneer Hij ons terug ‘gezond’ maakt in Hem. Door een hoge losprijs werden wij gerechtvaardigd en volwaardig in Christus geplaatst. Dat zag de Heer vooraf en Hij handelde ernaar door de schat en de parel daadwerkelijk te kopen.

Wij waren in zekere zin ‘ziek’ en bestemd om door de zonde te sterven en naar de plaats van verdoemenis te gaan. Maar de Heer maakte ons ‘gezond’: ‘onze ziekten heeft hij op zich genomen’ zegt Jesaja 53:4. Voor wat God betreft waren wij niet onherstelbaar verloren want Hij kon ons reinigen, weliswaar tegen een hoge kostprijs, maar Hij was dat in genade bereid te doen.

Zo zijn ook onze medemensen ‘ziek’ maar niet onherstelbaar verloren. Zij ook kunnen tot geloof komen als zij dat wensen. Het zoenoffer is toereikend voor de hele wereld. Zij zijn allen zieke beelddragers, maar **tóch** beelddragers van God. Wij kunnen hen daarom achten, met hen meevoelen en hen liefhebben.

Naar onze schuld zijn wij totaal verloren - naar onze beeltenis zijn wij waardevol en kunnen wij met God verzoend worden. Er zijn twee kanten aan een mens: schuld en natuur.

Het komt hier op evenwicht aan - anders drukt de duivel ons omlaag en kunnen wij **nóch** onszelf, **nóch** onze medemens liefhebben.

Francis Schaeffer, verder:

“... Wanneer Jezus ons dus het speciale gebod geeft om onze Christelijke broeders lief te hebben, dan is dit niet om het algemene gebod te verwaarlozen. Die twee geboden zijn niet tegenstrijdig. Wij moeten niet kiezen tussen het liefhebben van alle mensen als onszelf en het liefhebben van de christenen op een bijzondere wijze. De twee geboden versterken elkaar ...

Heel dikwijls hebben ware, Schriftgelovige christenen, door de nadruk te leggen op de tweedeling der mensheid -- het ene deel verloren, het andere gered, het ene nog in opstand tegen God, het andere tot God teruggekeerd door Christus -- een indruk gegeven van voorbarige buitensluiting die afschuwelijk is.

Er is inderdaad een tweedeling in de mensheid. Vele mensen, die toch naar het beeld van God geschapen zijn, leven nog in opstand tegen God; anderen hebben, door de genade van God zich aan de door God geboden oplossing overgegeven.

Niettemin: er is in een ander belangrijk opzicht slechts één mensheid. Alle mensen hebben dezelfde oorsprong. Krachtens hun schepping dragen alle mensen, hoezeer ook verwoest door de zonde, het beeld van God. Ze zijn mens gebleven en alle mensen zijn van één vlees, één bloed.

Daarom ligt onder die verdeling van de mensheid in tweeën, de éénheid van alle mensen. En christenen moeten niet hun gelovige broeders liefhebben met uitsluiting van de niet-gelovende medemensen. Dat is verwerpelijk. Wij moeten te allen tijde het voorbeeld van de barmhartige Samaritaan bewust in gedachten houden”.¹³

Hierop moeten wij Amen zeggen.

¹³ Dr. Francis A. Schaeffer, *Het kenmerk van de christen*, blz. 9-10, Buijten & Schipperheijn, 1976.

Vooral Calvinisten leren dat alle mensen totaal verdorven zijn

Bob Kirkland¹⁴ in zijn boek *Calvinism: None Dare Call It Heresy* – uittreksel van het artikel <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/calvinisme2.pdf>, pag. 3-4:

“Het is waar dat alle mensen een verdorven en zondige natuur hebben, en dat niemand verlossing verdient. Het woord ‘totaal’ [in *Total depravity* / *Totale verdorvenheid*] betekent echter ‘volledig, ten volle’. Het woord ‘verdorven’ betekent ‘moreel corrupt’. Suggesteren dat alle mensen in de wereld ‘totaal immoreel’ zijn, is belachelijk. Geen van de burens in de straat waar ik woon, bekent gereed te zijn, maar dat maakt hen niet totaal immoreel. We moeten niet vergeten dat God een geweten in mensen heeft gelegd, zodat we weet hebben of een gevoel hebben van goed en kwaad. Zelfs een niet-gereed persoon kan wroeging en spijt voelen wanneer hij iets verkeerd heeft gedaan. Als hij totaal verdorven was, zou hij niet de mogelijkheid hebben om dat te doen (zie Romeinen 1:19-20)¹⁵.

De Bijbel spreekt keer op keer over sommige mensen die corrupter zijn dan anderen. Ezechiël 16:47 zegt: ‘U bent niet in hun wegen gegaan’. Richteren 2:19 zegt dat zij ‘nog verderfelijker handelden dan hun vaders’. 1 Koningen 16:25 zegt: ‘Omri ... Hij deed meer kwaad dan allen die er vóór hem geweest waren’. Jeremia 7:26 zegt: ‘Zij waren halsstarrig en maakten het erger dan hun vaders’.

We moeten echter niet vergeten dat calvinisten hun eigen speciale betekenis voor woorden hebben. Voor een calvinist betekent totale verdorvenheid ‘totaal onvermogen’. De algemene woordenboekbetekenis van onvermogen is: ‘Het niet in staat zijn tot iets, onmacht’ (Van Dale); ‘Onmacht, het niet in staat zijn tot’ (Prisma). Het calvinisme zegt dat omdat de hele mensheid ‘dood is door de overtredingen en zonden’ (Efeziërs 2:1-4), zij op geen enkele manier kunnen reageren om Christus als hun Verlosser te ontvangen”. Zie verder het artikel.

Slot

De Schrift behandelt primair de kwestie van het al dan niet goed zijn van de mens: de mens IS niet goed. Sinds de zondeval beantwoordt hij niet aan het doel wat God had gesteld. De mens viel en zondigt sindsdien (1 Johannes 1:8). Maar dat raakt niet de kwestie van het hebben van IETS goeds: iemand kan wel degelijk IETS goeds in zich hebben. Dat wordt dan ook bewezen in Romeinen 2:14-16. Anders zouden er immers geen ‘barmhartige Samaritanen’ bestaan. De mens is nog steeds een beelddrager van God - hij is niet verworden tot een louter dierlijke of biologische staat, en is dus volledig *mens*. Als mens verdient hij respect en God heeft hem lief en gaf Zijn leven voor hem. Zo ook moeten wij al onze medemensen liefhebben - zonder uitzondering, tot onze vijanden toe.

Lees verder:

- Totale verdorvenheid – Total depravity: <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/totale-verdorvenheid.pdf>
- Rubriek “Waarde van de mens”: <http://www.verhoevenmarc.be/index.htm#waardemens>
- Rubriek “Reformatie / Calvinisme”: <http://www.verhoevenmarc.be/#Reformatie>

verhoevenmarc@skynet.be - www.verhoevenmarc.be - www.verhoevenmarc.be/NieuwsteArtikelen.htm

¹⁴ Bob Kirkland: <https://www.lighthouse-trails.com/2691-bob-kirkland>

¹⁵ “Omdat wat van God gekend kan worden, hun bekend is. God Zelf heeft het hun immers geopenbaard. Want de dingen van Hem die onzichtbaar zijn, worden sinds de schepping van de wereld uit Zijn werken gekend en doorzien, namelijk én Zijn eeuwige kracht én Zijn Goddelijkheid, zodat zij niet te verontschuldigen zijn” (Romeinen 1:19-20).